

Spis treści

Wprowadzenie	
<i>Anna Dunajska</i>	9
CZĘŚĆ I. Praca socjalna – zawód szczególnego ryzyka?	13
ROZDZIAŁ 1	
Pracownik socjalny w ośrodku pomocy społecznej	
<i>Anna Dunajska</i>	13
1.1. Wymagania zawodowe i specyfika pracy	13
ROZDZIAŁ 2	
Pracownik socjalny – ambiwalencja roli w kontekście problemu przemocy w społeczeństwie i zagrożenia bezpieczeństwa	
<i>Marcin Boryczko</i>	18
2.1. Bezpieczeństwo pracownika socjalnego w aspekcie zjawiska przemocy	18
2.2. Ambiwalencja roli pracownika socjalnego w kontekście genezy państwa opiekuńczego	21
2.3. Pracownik socjalny w polu biurokracji państwowej	24
ROZDZIAŁ 3	
Znaczenie bezpieczeństwa w pracy pracownika socjalnego	
<i>Marcin Boryczko</i>	27
3.1. Przegląd badań dotyczących aktów przemocy, kierowanych do pracowników socjalnych	27
3.2. Przeciwdziałanie i przewidywanie przemocy kierowanej wobec pracowników socjalnych	32
ROZDZIAŁ 4	
Metodologia badań	
<i>Anna Dunajska</i>	35

ROZDZIAŁ 5	
Bezpieczeństwo pracy pracownika socjalnego – analiza wyników badań	
<i>Marcin Boryczko, Anna Dunajska</i>	39
5.1. Czynniki kształtujące stosunek do zawodu i wykonywanej pracy	39
5.1.1. Stosunek do zawodu i pracy	39
5.1.2. Atmosfera w miejscu pracy i współpraca	40
5.1.3. Wynagrodzenie w ocenie pracowników socjalnych	42
5.1.4. Podsumowanie i interpretacja wyników	43
5.2. Specyfika warunków i organizacji pracy socjalnej	47
5.2.1. Warunki i organizacja pracy socjalnej w biurze	47
5.2.2. Warunki i organizacja pracy socjalnej w terenie	50
5.3. Stosunek pracowników socjalnych do organizacji związkowych	51
5.3.1. Solidarność związkowa	51
5.3.2. Powody niechęci do uczestnictwa i zakładania związku zawodowego	52
5.4. Przełożeni w opinii pracowników socjalnych	53
5.4.1. Przełożony jako lider, menedżer, specjalista i człowiek	53
5.4.2. Wspieranie i (anty)wspieranie pracy zespołu	57
5.5. Poczucie bezpieczeństwa pracowników socjalnych w związku z wykonywaną pracą	63
5.5.1. Poczucie bezpieczeństwa podczas pracy w biurze	63
5.5.2. Poczucie bezpieczeństwa podczas pracy w terenie	65
5.5.3. Poczucie zagrożenia ze strony klientów pomocy społecznej	67
5.5.4. Pracownik socjalny jako świadek i obiekt agresji	70
5.5.5. Pracownik socjalny a trudny klient	72
5.5.6. Zabezpieczenia oferowane przez pracodawcę	75
5.6. Analiza niebezpiecznych sytuacji doświadczanych przez pracowników socjalnych w związku z wykonywaną pracą	77
5.6.1. Sytuacje niebezpieczne i kategorie agresji doświadczanej przez pracowników socjalnych	77
5.6.2. Charakterystyka przemocy fizycznej kierowanej w stosunku do pracowników socjalnych	79
5.7. Inne sytuacje i zachowania utrudniające wykonywanie pracy	82
5.7.1. Relacje w środowisku pracy	82
5.7.2. Biurokratyczne paradoksy i uwikłania pracowników socjalnych	87
5.7.3. Demotywuujące czynniki w pracy pracownika socjalnego	90
5.8. Praca socjalna – zawód szczególnego ryzyka	92
5.8.1. Trudności i zagrożenia w pracy pracownika socjalnego	92
5.8.2. Odpowiedzialność za bezpieczeństwo	96
5.9. Skutki zdrowotne wykonywania pracy pracownika socjalnego	97
5.9.1. Wpływ pracy na zdrowie psychiczne i fizyczne	97
5.9.2. Wpływ pracy na życie prywatne	100
5.9.3. Używki – próby radzenia sobie z zagrożeniem i zmęczeniem	101
5.10. Proponowane zmiany w celu poprawy bezpieczeństwa pracy pracownika socjalnego	103

CZĘŚĆ II. Bezpieczeństwo i higiena w pracy socjalnej	106
ROZDZIAŁ 6	
Podstawowe wymagania bhp w pracy socjalnej	
<i>Aneta Grodzicka, Marcin Krause</i>	106
6.1. Podstawy prawne	107
6.2. Podstawowa terminologia	119
6.3. System ochrony pracy	127
6.4. Zagrożenia w środowisku pracy	133
6.5. Wypadki przy pracy	144
6.6. Choroby zawodowe	153
6.7. Szkolenia w dziedzinie bhp	161
6.8. Ocena ryzyka zawodowego	169
6.9. Zarządzanie bezpieczeństwem	179
ROZDZIAŁ 7	
Bezpieczeństwo i zdrowie w pracy socjalnej – analiza wyników badań	
<i>Aneta Grodzicka, Marcin Krause</i>	189
7.1. Profilaktyczne badania lekarskie pracowników socjalnych	189
7.2. Szkolenia pracowników socjalnych w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy	192
7.3. Inne specjalistyczne szkolenia podnoszące kwalifikacje zawodowe pracowników socjalnych	198
7.4. Zagrożenia występujące w środowisku pracy socjalnej oraz związane z nimi ryzyko zawodowe	201
7.4.1. Praca w biurze	201
7.4.2. Praca w terenie	208
7.4.3. Porównanie pracy w biurze i pracy w terenie	216
7.4.4. Podsumowanie wyników badań	216
7.5. Podsumowanie – wnioski z badań	217
Bibliografia	220
Spis rysunków	226
Notka biograficzna	232